

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор КЗВО «ДАНО» ДОР»

В.В. Сиченко

«29» червня 2026 р.

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут»
закладів освіти, які впроваджують
Державний стандарт базової середньої освіти**

Введено в дію наказом
КЗВО «ДАНО» ДОР»
від « 29 » червня 2026 року № 141

Дніпро – 2026

Розробник: Куций А.М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

Напрямок підвищення кваліфікації:

розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки України від 17.09.2021 № 568-21.

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 904 від 12.10.2022 року.

Термін дії програми: з 2026 року до 2031 року.

Програма є чинною протягом п'яти років із моменту її затвердження та може бути оновлена або продовжена з відповідною відміткою розробника.

Рецензенти

Савченко Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (внутрішній рецензент).

Ховрякова Тетяна Ігорівна – доктор філософії галузь знань Педагогіка, спеціальність Освітні, педагогічні науки, вчитель біології Комунального закладу освіти «Криворізький ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою» Дніпропетровської обласної ради», залучений фахівець у сфері психологопедагогічного супроводу освітнього процесу.

Особи, які забезпечують виконання програми:

Куций А.М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», автор і тренер програм з формування здоров'язбережувальної компетентності.

Савченко В.А., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», автор і тренер програм з соціально-емоційного навчання, педагогіки партнерства та комунікативних технологій.

Побоча Т.Д., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», фахівчиня з питань виховної діяльності, гендерної рівності, протидії булінгу та дискримінації в освіті.

Андрющенко Т.Г., доктор філософії з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти

«Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», фахівчиня з питань теорії й методики фізичного виховання, спорту, адаптивної та масової фізичної культури.

Сілошенко І.А., старший викладач кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», практичний досвід роботи у сфері здоров'язбереження та виховної діяльності.

ПОГОДЖЕНО

На засіданні кафедри виховання та культури здоров'я комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

Протокол від « 04 » червня 2026 року № 10.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

Протокол від 25 червня 2026 року № 15

©КЗВО «ДАНО» ДОР»
©Куций А.М.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми:

Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут» закладів освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (далі – Освітня програма) розроблена відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти. Актуальність розроблення та впровадження Освітньої програми зумовлена швидкими змінами в соціально-економічному, політичному житті країни, викликами глобалізації, цифровізації, поступовим переходом до децентралізації суспільства. Сучасний вчитель має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Актуальність розроблення для вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут» Освітньої програми полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII, «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р. № 463-IX, та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Типову програму розроблено з урахуванням положень: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», від 14.12.2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21.08.2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Програма відповідає сучасним запитам педагогічної спільноти, нормативним вимогам МОН України та спрямована на оновлення і поглиблення професійних компетентностей педагогічних працівників, а також сприяє підвищенню якості освіти в умовах змін та викликів сьогодення.

Цільова група: вчителі предмета «Здоров'я, безпека та добробут» закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість):

30 академічних годин (1 кредит ЄКТС), у тому числі:

- лекції – 6 годин (20 %);
- практичні заняття / тренінги – 18 годин (60 %);
- самостійна робота – 6 годин (20 %).

Особливості реалізації програми:

Програма реалізується у дистанційній формі з використанням інтерактивних методів навчання, тренінгових технологій, практичних кейсів і цифрових інструментів. Реалізація програми передбачає залучення науково-педагогічних працівників і практиків, які мають досвід упровадження здоров'язберігаючих технологій в освітній процес.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна форма – дистанційна.

Форма підсумкового контролю: тестування.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут» відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут»;
- поглибити й розширити знання вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут» ЗЗСО з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут» ЗЗСО;
- удосконалити вміння вчителів предмета «Здоров'я, безпека та добробут» ЗЗСО відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Компетентнісний результат (з урахуванням Професійного стандарту педагога)

1. Формування та розвиток **загальних компетентностей**:

ЗК.01. Громадянської, через здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, через здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної, здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської, здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницької, через здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

2. Формування та розвиток **професійних компетентностей** учителя до виконання трудових функцій:

А2. Предметно-методичної, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

Б.1. Психологічної, через здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б.2. Емоційно-етичної, через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. Інклюзивної, через здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. Здоров'язбережувальної, через здатність організовувати безпечно освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте, фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

В.3. Проектувальної, через здатність проектувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. Прогностичної, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційної, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітичної, через здатність аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати процес самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Інноваційної, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.3. Рефлексійної, через здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання за Освітньою програмою слухачі набувають відповідних знань, ставлень і вмінь, склад яких наведено у таблиці:

Очікувана компетентність вчителя предмета «Здоров'я, безпека та добробут» для 5-9-х класів ЗЗСО:	
Знання і розуміння:	концептуальних і методичних основ формування здоров'язбережувальної компетентності
	програми і змісту предметів
	вікових особливостей дітей та підлітків
	інтерактивних методів та особливостей їх застосування
	опорних плани проведення тренінгових занять для учнів
	методів і процедур оцінювання
Розвинені вміння:	чітко формулювати цілі заняття та його складових частин
	враховувати потреби та очікування учасників
	дотримуватися рекомендованого плану уроків-тренінгів
	забезпечувати демократичну дисципліну
	демонструвати мультимедійні презентації
	організувати активне обговорення
	організовувати відпрацювання практичних умінь

Очікувана компетентність вчителя предмета «Здоров'я, безпека та добробут» для 5-9-х класів ЗЗСО:	
	підтримувати доброзичливу атмосферу на тренінгу
	правильно реагувати на складних учасників
	організовувати зворотний зв'язок
Диспозиції (ціннісні ставлення):	повага і позитивне ставлення до дітей і підлітків, бажання і прагнення працювати з ними
	готовність зрозуміти потреби, цінності і можливості дітей і підлітків
	готовність не нав'язувати свої погляди і цінності
	бажання і готовність постійно підвищувати свій професійний рівень
	готовність застосовувати інтерактивні методи навчання, які забезпечують активну участь кожного учня; творчу співпрацю між собою і з учителем; навчання на ситуаціях, наближених до реального життя; створення сприятливого емоційного клімату в класі; формування відчуття класу як єдиної команди
	рефлексія власної професійної практики

Система та критерії оцінювання результатів:

Оцінювання здійснюється за результатами виконання підсумкових тестів.
Прохідний поріг – не менше 60 % виконаних завдань.

Документ про підвищення кваліфікації:

Свідоцтво про підвищення кваліфікації устанавленого зразка.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання лекційних, практичних (тренінгових) форм роботи та самостійної діяльності слухачів із використанням інтерактивних методів навчання, аналізу педагогічних ситуацій, кейс-методу та цифрових інструментів.

Особливістю реалізації Програми є практико-орієнтований характер навчання, спрямований на формування в педагогів умінь упроваджувати здоров'язберігаючі технології в освітній процес та будувати партнерську взаємодію з учнями в реальних освітніх ситуаціях.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних матеріалів, виконання індивідуальних завдань, розроблення елементів власного педагогічного кейсу та підготовку до підсумкових тестів.

Підсумкові заходи включають виконання підсумкового тестування.

Зміст Програми складається з 1 модуля та 11 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест. Максимальна кількість балів — 80. Прохідний бал — 60. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали модульний контроль, отримують сертифікат підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 годин, з них: 6 год. — лекційні заняття, 16 год. — практична робота, 6 год. — самостійна робота, 2 год — контрольні заходи.

ОРІЄНТОВНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1 (за фаховим спрямуванням) Організація освітнього процесу в ЗЗСО з предмета «Здоров'я, безпека та добробут»					

1.1. Нові ролі і завдання вчителя в контексті сучасних змін	2				
1.2. Зasadничі основи формування здоров'язбережувальної компетентності учнів педагогом ЗЗСО	2				
1.3. Використання інноваційних освітніх технологій у формуванні ключових компетентностей учнів. Формула Нової української школи	2		2		
1.4. Особливості викладання, мета і основні результати, навчально-методичне забезпечення предмет «Здоров'я, безпека та добробут»		2			
1.5. Формування професійних компетентностей та методичної грамотності педагога-тренера предмета «Здоров'я, безпека та добробут»		2			
1.6. Комунікативні навички як фактор розвитку особистості		2			
1.7. Впровадження принципів гендерної рівності та недискримінації в системі освіти		2			
1.8. Впровадження сучасних тренінгових форм навчання здоров'ю, безпеці та добробуту й ефективних програм превентивної освіти в освітній процес ЗЗСО		4	2		

1.9. Домедична допомога особам при різних невідкладних станах.		2			
1.10. Види оцінювання навчальних досягнень учнів за курсами		2	2		
1.11. Модульний контроль				2	
Усього	6	16	6	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти з предмета «Здоров'я, безпека та добробут» (30 год.)

Тема 1.1. Нові ролі і завдання вчителя в контексті сучасних змін (2 год.)

Анотація. Тема розкриває:

Орієнтири в широкому спектрі сучасних інноваційних технологій навчання. Оволодіння інтерактивними методами і впровадження та використання їх в освітньому процесі. Ефективна система освіти щодо забезпечення належного рівня здоров'я. Формування в дитини здорових поведінкових звичок та прагнення до здорового способу життя засобами освітньої технології ООЖН (освіта на основі розвитку життєвих навичок).

Проблеми здоров'я і безпеки дорослих та дітей в Україні: педагогічний аспект. Необхідність сучасного наукового підходу до навчання дітей здоров'ю, безпеці та добробуту відповідні до віку знання й уміння, в них формуються здорові наміри та навички. Сучасні тенденції розвитку науки про здоров'я, безпеку і превентивну освіту. Наукові основи інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут».

Тема 1.2. Засадничі основи формування здоров'язбережувальної компетентності учнів педагогом ЗЗСО (2 год.)

Анотація. У темі розглядаються:

Тематика, структура, загальні рекомендації з планування і проведення уроків-тренінгів за навчальними комплектами «Здоров'я, безпека та добробут». Основні постулати сучасної концепції здоров'я, безпеки та добробуту і здоров'язберігаючого навчання.

Формування здоров'язбережувальної компетентності учня на засадах розвитку життєвих навичок. Інтерактивні технології та діяльнісний підхід до навчання учнів. Значення універсальних загальнолюдських цінностей для здоров'я, успіху і самореалізації: теоретичний і практичний аспект. Життєві навички як необхідна умова й інструмент забезпечення високої якості життя: здоров'я, безпеки, успіху, самореалізації особистості.

Особливості методики проведення уроків-тренінгів за напрямками: «Людина та її здоров'я», «Фізична складова здоров'я», «Соціальна складова здоров'я», «Психічна та духовна складова здоров'я».

Тема 1.3. Використання інноваційних освітніх технологій у формуванні ключових компетентностей учнів. Формула Нової української школи (2 год.)

Анотація. Тема присвячена Новій українській школі, в якій приємно навчатись, де панують співпраця та взаєморозуміння і яка дає учням не тільки знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

Розглядаються питання:

Навчання з використанням інноваційних технологій, що якісно перевищує класичну освіту. Інтеграція процесів, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти. Обмін між учасниками інформацією про ефективні шляхи впровадження інноваційних технологій в освітній процес ЗЗСО. Шляхом практичного використання інноваційних технологій здійснюється певне уявлення про їх сильні та слабкі сторони. Доводяться переваги інноваційних технологій у формуванні навичок та вмінь, виробленні цінностей, створенні атмосфери співробітництва, взаємодії учнів на уроках. Окреслюються напрями діяльності вчителів інтегрованих курсів з питань впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес. Відпрацьовуються організаційні моменти взаємодії вчителя з батьками щодо впровадження навчання на основі розвитку здоров'язбережувальної компетентності у викладанні предмета «Здоров'я, безпека та добробут» (написання листів, проведення батьківських зборів, залучення родин у позакласних заходах, поради батькам по обговоренню тренінгів з дітьми).

Тема 1.4. Особливості викладання, мета і основні результати, навчально-методичне забезпечення предметів «Здоров'я, безпека та добробут» (2 год.)

Анотація. У темі розглядається:

Усвідомлення учасниками ролі інтегрованих курсів у формуванні компетентностей учасників освітнього процесу. Роль предмета «Здоров'я, безпека та добробут» в контексті Нової української школи.

Огляд та аналіз модельної навчальної програми курсу «Здоров'я, безпека та добробут» і оновленої навчальної програми предмета «Основи здоров'я». Визначення послідовності досягнення результатів навчання учнів. Опис змісту предметів та видів навчальної діяльності учнів. Особливості реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі, узгодження її вимог, змісту тощо з відповідною освітньою галуззю Державного стандарту.

Планування навчальних занять на основі програм, затверджених педагогічною радою закладу освіти. Використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу. Реалізація діяльнісного, компетентнісного

та інтегрованого підходів у навчанні учнів/учениць на уроках. Використання методик і технологій навчання, виховання та розвитку учасників освітнього процесу для досягнення очікуваних результатів навчання освітньої галузі та формування ціннісних ставлень. Технології, які застосовуються в НУШ (діяльнісний підхід, проблемне навчання, кооперативне навчання, проектне навчання, технології розвитку критичного мислення, технології розвитку креативного мислення тощо).

Матеріально-технічне забезпечення, необхідне для ефективного досягнення учнями/ученицями обов'язкових результатів, визначених Державним стандартом базової середньої освіти (в межах освітньої галузі). Освітнє середовища для навчання. Огляд та аналіз навчально-методичного забезпечення з навчальних предметів / інтегрованих курсів освітньої галузі. Огляд та аналіз кращих практик вітчизняного та міжнародного досвіду в контексті організації освітнього процесу.

Тема 1.5. Формування професійних компетентностей та методичної грамотності педагога-тренера предметів «Здоров'я, безпека та добробут» (2 год.)

Анотація. Актуальним завданням сучасної освіти є реалізація компетентнісного підходу в навчанні, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості. Це – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Тобто формується ядро знань, на яке будуть накладатись уміння цими знаннями користуватися, а також цінності й навички, що знадобляться випускникам української школи у професійному та приватному житті. Результатом такого процесу має бути сформованість загальної компетентності людини, яка включає сукупність ключових компетенцій і є інтегрованою характеристикою особистості. Компетентність є особистісним утворенням, яке проявляється в процесі активних самотійних дій людини. Сучасний етап розвитку Європейської системи освіти характеризується визначенням переліку ключових компетентностей, які слід формувати у молодого покоління. Всі ці питання розкриває даний тренінг.

Тема 1.6. Комунікативні навички як фактор розвитку особистості. (2 год.)

Анотація. Розкриття теми передбачає оволодіння слухачами навичками ефективного спілкування та взаємодії; надає можливість більше дізнатися про себе та інших, що, в свою чергу, розвиває позитивне сприйняття один одного; надає важливу і необхідну інформацію щодо видів поведінки та ефективної відмови, формує навички використання різних видів поведінки, уміння говорити «Ні!».

Розглядаються основні види поведінки. Характеристики, прояви та результати впевненої, невпевненої та агресивної поведінки. Розвиток умінь і навичок використання різних видів поведінки в різних ситуаціях. Комунікативні навички, відновна комунікація.

Тема 1.7. Впровадження принципів гендерної рівності та

недискримінації в системі освіти (2 год.)

Анотація. Метою лекції є розширення поінформованості педагогів з питань реалізації державної політики в сфері впровадження принципів недискримінації та гендерної рівності, формування гендерної чутливості педагогів та школярів. Впровадження гендерного компонента у вітчизняну освітньо-виховну систему – вимога часу, яка визначається сучасними євроінтеграційними процесами, коли перед працівниками освіти ставиться вимога щодо формування нової особистості дитини, вільної від стереотипних уявлень, переконань та упереджень, що мають будь – який дискримінаційний характер. Нова особистість повинна не лише усвідомлювати свої права та відповідальність перед суспільством, але і права людей, які її оточують. Гендерна освіта та виховання ведуть до ціннісних змін внутрішнього світу особистості. Наслідком гендерного розвитку стає гендерна культура, як сплав гендерних знань, чутливості та дії. В лекції розглядаються стан гендерної проблематики в Україні і світі, основні поняття гендерної теорії, сутність гендерного підходу в системі освіти і виховання.

Тема 1.9. Впровадження сучасних тренінгових форм навчання здоров'ю, безпеці та добробуту й ефективних програм превентивної освіти в освітній процес ЗЗСО (4 год.)

Анотація. У темі розглядаються:

Навчання з використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти. На тренінгу здійснюється обмін між учасниками семінару інформацією про ефективні шляхи застосування інноваційних технологій в виховний процес загальноосвітніх навальних закладів. Невід'ємними складовими усіх наскрізних ліній є життєві навички, що відпрацьовуються на уроках з предмета «Здоров'я, безпека та добробут». Це навички ефективного спілкування, співчуття, попередження і розв'язання конфліктів, протидії тиску, погрозам, дискримінації, спільної діяльності та співробітництва, самоусвідомлення та самооцінки, самоконтролю, аналізу проблем і прийняття рішень, визначенню життєвих цілей та програм, мотивація успіху та тренування волі тощо. Компетентнісний підхід передбачає використання на уроках інтегрованих курсів інтерактивних методів навчання, які забезпечують: активну участь кожного учня; творчу співпрацю між собою і з учителем; навчання на ситуаціях, наближених до реального життя; сприятливий емоційний клімат у класі; формування відчуття класу як єдиної команди тощо. Увага вчителя має бути зосереджена на проведенні занять з використанням методів навчання, що ґрунтуються на активній участі всіх учнів: роботі в групах, обговоренні, мозкових штурмах, розробці концептуальних карт, рольових іграх дискусіях, творчих проєктах, інтерв'ю, аналізі життєвих ситуацій, екскурсіях, моделюванні розв'язання проблеми тощо. На занятті також відпрацьовуються питання додаткових матеріалів до уроків, добираючи які, учителям слід звернути особливу увагу на відповідність їх змісту віковим особливостям, навчальним можливостям та реальним потребам учнів. Лише за цих умов реалізація освітньої траєкторії учнями за схемою «знання» — «уміння» — «ставлення» — «життєві навички» сприятиме формуванню мотивації учнів щодо здорового способу життя. Також надаються рекомендації за рахунок годин варіативної складової впроваджувати грифовані превентивні освітні проєкти та

програми, запроваджувати факультативи з формування здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, ВІЛ-інфекції / СНІДу тощо.

Тема 1.10. Домедична допомога особам при різних невідкладних станах (2 год.)

Анотація. Тема присвячена наступним питанням:

Алгоритм дій при наданні домедичної допомоги при будь-якому невідкладному стані. Визначення стану потерпілого за алгоритмом MARCH. Зупинка масивної кровотечі. Серцево-легенева реанімація. Автоматичний зовнішній дефібрилятор. Домедична допомога при травмах, різних видах опіків, потрапляння стороннього тіла у дихальні шляхи, ураженні електричним струмом, судомах, ранах тепловому та сонячному ударах, відмороженні. Домедична допомога при інсульті та інфаркті.

Тема 1.11. Види оцінювання навчальних досягнень учнів за курсами (2 год.)

Анотація. У темі розглядаються:

Оцінювання та оцінка. Принципи оцінювання. Вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів, механізми її забезпечення. Функції та форми оцінювання. Об'єкти оцінювання: ключові компетентності, наскрізні вміння, результати навчання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів за модельною програмою включає вхідне діагностичне, формувальне (поточне) і підсумкове. На початку вивчення курсів рекомендується проведення діагностичного оцінювання, а по завершенню кожного року навчання - підсумкове. Це надасть можливість оцінювати прогрес учнів у розвитку психосоціальних навичок. Для цього вчителю рекомендується використовувати онлайн-анкети «До» і «Після», які розроблено спеціально для діагностичного і підсумкового оцінювання.

Наведена нижче таблиця ілюструє найчастіше використовувані інструменти оцінювання та їх релевантність для оцінки знань, умінь, ставлень і поведінки. Великий знак «X» означає, що інструмент є найбільш корисним для оцінки відповідної складової поведінкової компетентності, а знак «x» — що він просто корисний.

Вид інструменту оцінки	Важливість для оцінки			
	Знання	Уміння	Ставлення	Поведінка
Закриті запитання	X	x	x	X
Відкриті запитання	X	x	x	
Шкали		x	X	
Поведінкові наміри				X
Інтерв'ю	X	x	X	
Рольові ігри і моделювання	x	X	x	
Спостереження	x	X	x	X
Дебати	x	X	x	X

Презентації, проєкти	х	X	х	X
Творчі методи, або такі, що стимулюють активність	х	X	X	

Тема 1.12. Модульний контроль (2 год.)

Підсумкове тестування. Залік.

Орієнтовний перелік практичних завдань

- Участь у спільних превентивних проєктах щодо формування здоров'язбережувальної компетентності та безпечної поведінки здобувачів освіти.
- Запровадження факультативів з формування здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, ВІЛ-інфекції / СНІДу тощо.
- Розроблення уроку-тренінгу з використанням інноваційних освітніх технологій.
- Створення власного педагогічного кейсу партнерської взаємодії.

Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

- Розроблення уроку-тренінгу з використанням інноваційних освітніх технологій.
- Теоретичні основи освіти на основі розвитку життєвих навичок і тренінгової методики.
- Базові засади розуміння феномену здоров'я та формування здорового способу життя.

Список рекомендованої літератури

Нормативно-правові документи

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/988-2016-%D1%80>
2. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки: наказ МОН України від 20.08.2025 № 1163. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky>
3. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/comp20250601>
4. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/851-2024-%D0%BF>

5. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ МОН України від 10.10.2024 №1451. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej>
6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024. № 1225. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
7. Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти» : наказ МОН від 12.10.2022 № 904 URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikatsiyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osvity-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osvity>

Основна література

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання / ГО «Соціальна синергія». К. : Видавництво «Теза», 2020. 30 с.
2. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упоряд: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів; Торунь: Liha-Pres, 2023. 524 с.
3. Антонова В. М., Залеська О. В., Соловйова В. В., Чепенко Л. М., Чернобровкіна В. А. Безпечний простір : програма тренінгів для батьків. Київ: Пульсари, 2021. 145 с.
4. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. - К. : Алатон, 2020. - 64 с. - Режим доступу: https://www.unicef.org/ukraine/mcdia/3646/filc/safe_school_in_NUS.pclf. - Назва з екрана.
5. Бубнов І. В. Можливості та ризики використання штучного інтелекту в освітній сфері сучасної України. Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference. Florence, Italy, November 27–29. 285–290 pp. 2023.
6. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
7. Електронна бібліотека Всеукраїнського фонду «Крок за кроком». URL: www.ussf.kiev.ua
8. Максименко С. Д. Освітній простір в контексті гуманістичної парадигми: психологічні пріоритети сучасності: зб. наук. пр. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2020. <https://lib.iitta.gov.ua/720332/>
9. Максименко С. Д. Теоретико-методологічні засади психологічного проектування, розвитку, самоздійснення особистості дитини: майбутнє нації необхідно вирощувати: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України 19 листопада 2021 р. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 3(2). <https://doi.org/10.37472/2707-305X2021-3-2-1-5>
10. Матеріали порталу превентивної освіти. Режим доступу: <http://autta.org.ua>.

11. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-9 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти: наказ МОН України від 01.04.2022 № 289. URL: [https://ru.osvita.ua/legislation/Ser osv/86195/](https://ru.osvita.ua/legislation/Ser%20osv/86195/)
12. Наказ МОН України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання». [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. 2024. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvanniarezultativ-navchannia>
13. Онлайн-курс «Я досліджую світ» <http://jds.multycourse.com.ua/ua/page/21/111>
14. Онлайн-курс «Вчимося жити разом» <http://lft.multycourse.com.ua/ua/>
15. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України. URL: <https://7mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebami>
16. Програма виховання смисложиттєвих цінностей підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України / уклад.: Журба К. О., Бех І Д., Докукіна О. М., Федоренко С. В., Шкільна І. М. Київ, 2022.
17. Публікації Українського інституту модернізації змісту освіти. - Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/>
18. Типова освітня програма 5-9 клас. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
19. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності [Електронний ресурс] : затверджено наказом МОН України від 10 грудня 2021 р. № 1340 / Міністерство освіти і науки України // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. - Електрон, дані. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/61b/6fc/314/61b6fc314f312791981409.pdf>
20. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод, посіб. О. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
21. Цифрова трансформація освіти і науки [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>
22. Чиханцова О. Психологічні основи життєстійкості особистості: монографія. К.: Талком, 2021. 319 с.
23. ЮНІСЕФ в Україні. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/>
24. Як зробити онлайн-уроки інклюзивними: практичні рекомендації / упорядники Н. Софій, О. Федоренко, 2021. 25 с.
25. Якімова І. О. Психологічні особливості розвитку самопізнання обдарованих дітей. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10404/1/13.Yakimova%20metod%20rekom%20vydano__%21%21%21%21%21%21.pdf